№ 274. Środa 30. Listopada 1864. Rok wydania 54.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Na rzecz lwowskiego seminaryum nauczycielskiego zapewniły gminy powiatu *Buczackiego* następujące kwoty na lat dziesięć:

1) Gmina miasta *Potoka* rocznie . . . . 3 zł.
2) „ „ *Wozitowa* rocznie . . . . 1 „
3) „ „ *Dzwinogrodu* rocznie . . . . 2 „

Okazaną temi ofiarami troskliwość o podniesienie szkół ludowych podaje się z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów 19. listopada 1864.

Gmina *Soposzyn*, w obwodzie żółkiewskim, obowiązała się po wieczne czasy dla założenia regularnej szkoły parafialnej u siebie, istniejący już budynek szkolny wraz z pomieszkaniem nauczyciela utrzymywać zawsze w dobrym stanie, porządki szkolne sprawiać i dokupywać, zajmować się czyszczeniem szkoły, na opał szkoły dostarczać rocznie 2 sągi drzewa, jako też ofiarowane na ten cel przez właściciela wsi 2 sągi drzewa sosnowego z pnia zrębywać i do szkoły przystawiać, nakoniec każdoczesnemu nauczycielowi płacić rocznie 101 zł., a w razie jeżliby tenże objął także obowiązki diaka, nadto 7 zł. w. a.

Na polepszenie tej dotacyi ofiarowali tamtejsi właściciele wsi WW. Juliusz i Emeryk Turczyńscy zapisane w protokole parcelowym ostatniego katastru podatkowego pod NN. 1281, 1163 i 4627 parcele gruntów, razem rozległości 1 morga i 827 sążni kwadratowych, z których użytkowanie przysłużać będzie nauczycielowi, jako też po 2 mierzyc żyta ozimego i jęczmienia.

Okazaną temi ofiarami, pożyteczną dla ogółu dążność ku poparciu oświaty ludu wiejskiego podaje się z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, 26. listopada 1864.

(Z urzędowej części „Krakauer Zeitung“)

Prezydyum c. k. wyższego sądu krajowego w Krakowie nadało dwie opróżnione przy tym c. k. wyższym sądzie krajowym posady oficyałów zostawionemu do dyspozycyi oficyałowi *Aleksandrowi Krywałdowi* i akcesiście c. k. sądu krajowego w Krakowie *Józefowi Januszowi*.

Kraków, 26. listopada 1864.

Wiedeń, 27. listopada. Dnia dzisiejszego wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXXVIII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 86. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 19. października 1864, względem upoważnienia pobocznego urzędu celnego w Pertegada do przepuszczania za zniżonem cłem oliwy z Istryi wysp kwarnerskich, lub z Dalmacyi do powszechnego terytoryum celnego.

Nr. 87. Traktat pokoju między Austryą, Prusami i Danią z 30go października 1864.

(Zawarty w Wiedniu 30. października 1864. Ratyfikacye ddto Wiedeń 14. listopada, Berlin 14. listopada, i Kopenhaga 12. listopada 1864 wymieniane zostały d. 16. listopada 1864 w Wiedniu.)

Nr. 88. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 7. listopada 1864, z oznajmieniem o ustanowieniu dyrekcyi jeneralnej do nieruchomej własności państwa.

Część nieurzędowa.

Lwów, 30. listopada.

Ostatnie wiadomości z Friaulu potwierdzają, że zbrojne bandy zupełnie się rozwiązały, a członkowie ich są prawie wszyscy w ręku władz. Pomiędzy tymi, którzy się dobrowolnie stawili, znajduje się znany Giordano, jeden z przywódźców pierwszej bandy i niejaki Petrucco, synowiec Dr. Andreuzzi, który zatrudniony jest przy fabryce żelaza w Baltaglii i powołany został do familii swojej w chwili, gdy miał zamiar organizować bandę. Ukrywają się jeszcze Dr. Andreuzzi i Tolazzi, tudzież naczelnicy drugiej bandy Asquini i Cella, którzy podług jednomyślnego zeznania wszystkich uwięzionych opuszczeni od towarzyszy i myśląc tylko o własnym ratunku błąkają się po górach pragnąc ujść do Iliryi, a ztamtąd odpłynąć do domu, co jednakże nie powiodło im się dotąd.

W sprawie celnej zaproponował p. *Bismark* — jak się dowiaduje *Elb. Ztg.* — rządowi austryackiemu, ażeby do mającego się zawrzeć traktatu handlowego przyjęty został zamiast 25 artykułu traktatu z lutego inny artykuł, regulujący stosunek handlowo-polityczny między Austryą i Prusami. Artykuł ten zaproponowany został w następującym składzie: „Obadwa rządy zastrzegają sobie wejść w układy względem dalszych ułatwień komunikacyi i jak największego zrównania obustronnych taryf celnych, a następnie co do kwestyi powszechnego niemieckiego zjednoczenia celnego. Skoro jeden z nich osądzi, że nadeszła stosowna chwila do układów, przedłoży natenczas swoje propozycye drugiemu i zjadą się komisarze rozmaitych rządów dla rozpoczęcia układów. Przyznaje się jednak z obu stron, że autonomia każdej z kontraktujących części co do rozwoju jej prawodawstwa celnego i handlowego nie będzie tem wcale ograniczona.“

Na to odpowiedział rząd austryacki depeszą datowaną z 18. listopada, w której hrabia Mensdorff wyraża najprzód za koncesye pruskie „serdeczne uznanie“, ale dalej przedstawia, że jeżli nowy traktat handlowy między Austryą i Prusami ma być rzeczywiście dalszem rozwinięciem dawniejszego, i jeżli nowe układy mają istotnie doprowadzić do jakiego rezultatu, potrzeba wprzód porozumieć się względem pewnych punktów materyalnych. Austrya protegowała całym szeregiem ceł dyferencyalnych handel związku celnego, i oczekuje przeto także z swojej strony takiej wyłącznej protekcyi od wszystkich innych państw. Naturalnie będą potrzebne do tego dalsze układy z Paryżem. Na miejsce nowych konferencyi zaproponowano z Wiednia Berlin zamiast Pragi.

Coraz więcej mnożą się z **Berlina** oznaki, że rząd pruski zamierza raz na zawsze *ustalić władzę swoją w Księstwach nadelbiańskich*, i że używa śmiało wszelkich środków, które mogą doprowadzić go do tego celu. Ostatnie telegramy berlińskie są w tym względzie wielce pouczające. *Spen. Ztg.* dowiaduje się o rozkazie gabinetowym, podług którego nie tylko pozostaną w Księstwach stojące tam dotąd wojska, ale nadto udadzą się tam oddziały wojsk, które będą przeznaczone do zmienienia załogi. Prusy pomnażają zatem po zawarciu pokoju swoją siłę zbrojną w Księstwach, zamiast ją zmniejszać. To samo potwierdzają *Kreuzztg Nordd.* i *Allgem. Zeitg.* a pierwsza z nich donosi jeszcze o innym ciekawym środku, jaki obmyślił rząd pruski, ażeby wyprzeć exekucyę związkową z Holsztynu, a tu chca Prusy jako zastępca Księstw domagać się od Hanoweru i Saxonii zwrotu kosztów, jakie pociąga za sobą przedłużenie rządu exekucyjnego w Holsztynie. — Niewiadomo tylko jeszcze, co na to wszystko powie Austrya, i jakie zajmie stanowisko w obec zabiegów pruskich. Korespondencya z Wiednia w *Bank- und Han. Ztg.* utrzymuje, jakoby układy między Austryą i Prusami w tym względzie miały zakończyć się rezultatem negocyacyjnym, to jest miała Austrya oświadczyć, że jeżli sama niepoda ręki do usunięcia czy to w dobry sposób czy przemocą exekucyi związkowej z Holsztynu, nie wypływa ztąd, iżby miała przeszkadzać Prusom, gdyby one chciały osiągnąć ten cel na własną rękę i własne niebezpieczeństwo. Słusznie jednak wątpić można, by rząd austryacki mógł obrać politykę tak obojętną w sprawie, która porusza także ważne interesa związku niemieckiego.

W **Paryżu** mówią w kółkach dyplomatycznych o ciągle trwającem *przesileniu ministeryalnem;* wymieniają pp. Thouvenel, Latour d'Auvergne, Benedetti i Lavalette, jako kandydatów do teki ministeryum spraw zewnętrznych. Z innej zaś strony zwracają na to uwagę, iż Cesarz, zwłaszcza w chwilach ważniejszych, nie chętnie stawia na czele spraw państwa osoby, których imie samo już pewny program stanowi. W takich to chwilach zwykle powoływani bywają ludzie nowi i mniej znani. Dla tego to p. Herbet, naczelnik sekcyjny w ministeryum spraw zewnętrznych, człowiek zdolny i pracowity, więcej ma za sobą widoków do otrzymania teki ministeryalnej niż inni. Pan Herbet jest w Wiedniu znany, miał on sobie powierzoną misyę do Miramare w kwietniu bieżącego roku. Z innych wiadomości zasługuje na uwagę, iż p. Talleyrand, nowy poseł francuzki w Petersburgu, posadę swą dopiero za kilka miesięcy objąć ma. Wiadomość ta dała powód do różnych komentarzy.

Memorial diplomatique zwraca uwagę, iż *wiele państw europejskich uznało już cesarstwo mexykańskie*, które rzeczypospolitej mexykańskiej nigdy nie uznały. *Memorial diplomatique* wymienia tu Rosyę, Szwecyę, Bawaryę, Saxonię, Turcyę, Grecyę, Persyę, Wirtemberg, Portugalię, Danię i wszystkie pomniejsze państwa związku niemieckiego.

Times pisze na końcu *artykułu o Włochach:* Włochy mają armię trzechkroćstotysięczną w pogotowiu i doszli do tego, iż gdyby położenie obecne dłużej jeszcze trwało, skończyćby się musiało zupełnym upadkiem ich kredytu. Jeżeli dalej trzymać się będą polityki, którą polityką złudzeń nazwiemy, to nie osięgną ani Rzymu ani Wenecyi, lecz wystawią się na zupełną finansową ruinę. Spodziewamy się, iż prócz znacznych oszczędności przez p. Sella zamierzonych, inne jeszcze redukcye przeprowadzone będą, i że pan Sella dzieło swoje w tym samym duchu w którym go rozpoczął do końca doprowadzi. Żadne zmniejszanie wojska i floty nie może być

obecnie dla Włoch niebezpieczne, nie masz zaś pewniejszej drogi do upadku Włoch, jak utrzymanie wydatków na stopie tak wysokiej jak dotąd.

W Anglii sprawiła wrażenie *mowa, którą miał p. Cobden* na tak zwanem politycznem soirée klubu reformy w Rochdale w obecności przeszło 6000 osób. Pan Cobden wyrażał się dość ostro o angielskiej polityce z ostatnich czasów. „Niejestto — mówił — zbyt zaszczytne stanowisko, które zajmujemy. W każdym kraju Europy karykaturują nas, a to rzecz wcale nie pocieszająca, gdyż sądzą, żeśmy po najwiekszej części zasłużyli na to. Skutkiem tego fiaska objawiała się wszędzie chęć składania ślubu nieinterwencyi. Wiadomo jednak, że po przepiciu ślubuje niejeden pić tylko herbatę, ale jak rychło zapomina się o takich ślubach! Jabym rad wielce przeszkodzić ponowieniu się takich haniebnych błędów, jakim był ostatni. Ale niestety podnoszą się już teraz znowu głosy z dawnego tonu." — Co do Ameryki powiedział mowca: „Zkąd to pochodzi, że stany amerykańskie zadały kłamstwo proroctwom wszystkich naszych pisarzy finansowych, iż bez pożyczki europejskiej niezdołają nawet pół roku prowadzić wojny? Ztąd, iż Amerykanie niepozwalali nigdy swojemu rządowi, w czasach pokoju nakładać na kraj wydatki wojenne; to jest cała tajemnica." — Wszystkie znaczniejsze dzienniki angielskie rozbierają mowę Cobdena w artykułach kierujących.

Monarchia Austryacka.

Lwów, 30. listopada. Jego Excelencya c. k. Namiestnik jenerał komenderujący dla Galicyi i Bukowiny fml. baron *Franciszek Paumgartten*, przybył dnia wczorajszego wieczornym pociągiem kolei żelaznej do Lwowa.

Kraków, 25. listopada. *(Zalecenia dzieła o gimnastyce.) Krak. Ztg.* donosi: C. k. ministerstwo stanu zaleciło tym szkołom ludowym, w których wykładaną bywa nauka gimnastyki, nabycie wydanego w Dreznie (w księgarni Schönfelda 1863) dzieło Dr. Maurycego Klossa pod tytułem: „Anleitung zur Ertheilung des Turnunterrichtes."

Wiedeń, 28. listopada. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* Najjaśniejsi Państwo przeniosą się z Schönbrunnnu do Wiednia d. 14. grudnia. Arcyksiążę Józef z małżonką, przybywszy tu z Ebenthal, był d. 25. zaproszony do stołu cesarskiego w Schönbrnnu a nazajutrz z rana odjechał do Lincu. Na obiedzie danym d. 25. b. m. przez posła francuskiego księcia Grammont znajdywali się Baron Sina, tudzież posłowie Baron Heckeeren i Stockhausen.

(Zmiany w armii.) Fml. Gablenz został mianowany dowódzcą 5 korpusu armii, w miejsce Fml. Henigsteina, którego mianowano szefem sztabu jeneralnego. Fml. Nagy został mianowany komendantem w Theresienstadt, a jenerał major Philippovich otrzymał krzyż kawalerski orderu św. Szczepana.

(Powrót wojsk.) Dnia 30. b. m. o świcie, stosownie do programu uroczystości wszystkie bandy muzyczne wojsk konsystujących w Wiedniu udadzą się do dworca kolei północnej, który będzie ozdobiony kwiatami, wieńcami i sztandarami. Przed bramą tegoż będzie urządzony wielki łuk tryumfalny. Nie ukończone jeszcze domy przy ulicy Asperngasse będą kosztem gminy ozdobione chorągwiami i zielonemi gałązkami. O godzinie 6. na wszystkich c. k. gmachach będą zatknięte chorągwie. Wojska rozlokowane w Florisdorf i okolicy już o godzinie 3. osobnemi pociągami przybędą do Wiednia i będą przyjmowane przez jeneralicyę, oficerów sztabowych i wyższych w paradzie. Z uderzeniem godziny $8^1/_2$ rozpocznie się pochód wojsk z znakami polowemi i sztandarami ozdobionemi bluszczem przy odgłosie marszów Gablenza i Radetzkiego i dzwonieniu we wszystkie dzwony. Pochód otworzy tutejsza jeneralicya. Na czele wojska postępować będzie dowódzca 6 korpusu armii fml. baron Gablenz ze sztabem, a za nim wojsko dywizyami prowadzonemi przez właściwych dowódzców. Wojsko uda się przez most na ulicę Ringstrasse, gdzie przed pałacem Aarcyksięcia Ludwika Wiktora stanie aby rozpocząć defiladę. Tymczasem Cesarz Jego Mość w towarzystwie wszystkich Arcyksiążąt i bawiących tu książąt uda się konno przed zewnętrzną bramę burgu, gdzie Cesarzowa w odkrytym powozie będzie obecna defiladzie. Następnie wszyscy oficerowie utworzą czworobok, i Cesarz będzie miał przemowę do wojska, które potem przy odgłosie muzyki i z rozwiniętemi sztandarami będzie odprowadzone do koszar, jenerałowie jednak wraz z całą świtą będą towarzyszyć Cesarzowi do Bellarii. W koszarach wojsko zastanie przygotowaną ucztę, poczem będą rozdawane bilety do teatru, tudzież dar rady gminnej. U dworu w salach cesarskiego burgu będzie zastawiony potrójny stół na 250 nakryć, do którego oprócz Arcyksiążąt i jenerałów zostali zaproszeni oficerowie sztabowi i wyżsi.

Wenecya, 25. listopada. *(Zupełne stłumienie burdy rewolucyjnej w Friaulu.)* Zdaje się, iż burda z ochotnikami włoskimi zupełnie się już skończyła, bo od dwóch tygodni nic już o ochotnikach nie słychać. Ci co się dobrowolnie poddali, zrobili zeznania, które rząd doprowadziło na same źródło knowań rewolucyjnych. W Padwie, w Trewisie, w Udinie i w okolicach tych miast nie tylko odkryto zapasy broni, lecz nawet uwięziono ajentów, którzy młodzież do powstania namawiali. W okolicy Padwy uwięziono także księdza jednego suspendowanego, podejrzanego o wspieranie ochotników i powstańców, cała więc banda, o której dzienniki włoskie tak wiele pisały i do której tak wielkie znaczenie przywiązywały, zupełnie się już skończyła.

Prócz tego udało się władzy wyśledzić jednego z tych niesumiennych rewolucyonistów, co rzucaniem bomb Orsiniego, zdaje życie ludzkie na szwank wystawiali. Złapano go na gorącym uczynku i uwięzienie jego doprowadzi pewno do odkrycia całego komplotu podobnych jemu rewolucyonistów.

(Projekt adresu izby deputowanych.) — (Dokończenie).

Izba deputowanych w samej tylko dążności do oszczędzeń, celem przygotowania równowagi w skarbie państwa na dalekie w przyszłości czasy, nie może upatrywać dostatecznej rękojmi dla trwałego uporządkowania gospodarstwa skarbowego; owszem uważa ona za bezzwłocznie potrzebny i jedynie skuteczny krok, aby wrócono do ścisłego uregulowania wydatków państwa wedle miary zwykłych dochodów — wyjawszy nadzwyczajne wydatki — i przywrócono ową równowagę, tudzież aby wzmocniono siły finansowe państwa, których kraj potrzebuje dla utrzymania swej potęgi i dla zabezpieczenia swej wewnętrznej pomyślności.

Mianowicie niezbędną okazuje się rzeczą, stosownie do intencyj, już pierwej wyrzeczonych przez Najj. Pana, znizyć wydatki na armię i flotę, a to może się stać bez narażenia, jeżeli sprawy zagraniczne prowadzone będą skutecznie i odpowiednio tylko interesom ludów austryackich. Tak samo zmienione urządzenia w publicznem życiu gmin i krajów, dozwalają uprościć administracye rządową w najobszerniejszej mierze.

Izba deputowanych uważając te względy za ważne przy ustanowieniu budżetu wydatków, zabierze się do troskliwego ocenienia projektów do ustawy o regulacyi opodatkowania stałego, w interesie sprawiedliwego i jednakowego rozłożenia ciężarów podatkowych. Czy stósowną i odpowiednią jest rzeczą zająć się ustanowieniem preliminarzu na rok 1866 bezpośrednio po zawotowaniu preliminarza na rok 1865, izba deputowanych uznaje za dobre zastrzedz sobie uchwałe o tem aż do chwili, kiedy pleliminarz rzeczywiście przedłożony będzie.

Rachunek rządowy z roku 1862 weźmie izba do konstytucyjnego zbadania, ale badanie takie może dosiągnąć prawdziwego znaczenia dopiero wtenczas, jeżeli otrzymamy zapowiedzianą już dawno rozkazem Najj. Pana ustawę o nieodpowiedzialności ministrów, a izba posłów uważa za swój obowiązek, wypowiedzieć jasno i dobitnie, że ustawa ta tworzy jedno z najbardziej potrzebnych uzupełnień dla konstytucyjnego urządzenia Austryi.

Trudności, pod któremi przemysł w monarchii cierpi, są poczęści skutkiem wypadków, niepodobnych do odwrócenia; lecz nie mało przyczynia się do tego chwianie się waluty, podrożenie kapitałów dla wszystkich gałęzi gospodarstwa narodowego, wywołane potrzebą kredytu publicznego, tudzież niepewność, w jakiej znajduje się kwestya stanowiska handlowo-politycznego Austryi do innych państw niemieckich od dłuższego czasu, i bacząc osobliwie na blizki upływ traktatu cłowego z r. 1853.

Izba deputowanych musi też dla tego ubolewać, że rząd Najj. Pana zawsze jeszcze nie jest w możności przedłożenia rezultatu układów w tej sprawie. Mamy jednak nadzieję, że wielkie szkody, które powstały w handlowo-politycznym zakresie interesów austryackich z powodu bezskuteczności dotychczasowych układów a i nadal mu zagrażają, dadzą się umniejszyć zapowiedzianemi zmianami w prawodawstwie cłowem. Silniejsze zaś przestrzeganie i popieranie interesów ekonomicznych, nastąpić może tylko przez jednotliwe kierownictwo ich w organizmie rządowym.

Ważność kolei żelaznych, jako środków komunikacyjnych, spowodowała izbę już w zeszłej kadencyi do wyrzeczenia, iż potrzeba jest nowej ustawy o koncesyach kolejowych, przez co ośmieli się nietylko ducha przedsiębiorczości, lecz także i reprezentacyi państwa zapewniony będzie należny jej wpływ przy zakładaniu nowych linii.

Powtórnie więc z uszanowaniem prosimy, aby Najj. Pan raczył polecić rządowi, by wniósł taką ustawę przed zgromadzoną Radę państwa.

Izba weźmie pod najstaranniejsze obrady projekta o rozszerzeniu sieci kolei żelaznych, tudzież w ogóle o popieraniu interesów ekonomicznych, jakotéż i inne, które należą do kompetencyi pełnej Rady państwa. Bacząc oraz na zapowiedziane przez Najj. Pana wnioski do Rady państwa szczuplejszej, oddajemy się już teraz nadziei, że zawiązane ze stolicą Apostolską układy umożebnią prawnie uregulować owe stosunki, należące w zakres prawodawstwa, które dotknął akt, zawarty między Najj. Panem a Jego Świątobliwością na dniu 18. sierpnia 1855 r.

Najjaśniejszy Panie! Cesarska łaska i przychylność, o której W. ces. Mość zapewniłeś członków reprezentacyi państwa, podnosi w nas wszystkich uczucie wierności dla naszego ukochanego Monarchy; a jak w miłości ku wspólnej ojczyźnie wypowiedzieliśmy z najgłębszą czcią i otwarcie zdanie, którem się kierujemy, tak samo z niezmordowaną wytrwałością i sumiennością poświęcimy się dziełu, do którego zażądałeś Najj. Panie pomocy i rady reprezentacyi państwa. — Oby na niem spoczęło błogosławieństwo Boga, aby się powiodło ku czci i wielkości państwa, ku sławie jego Monarchy, ku zbawieniu jego mieszkańców. Boże zachowaj, Boże chroń, Boże błogosław W. ces. Mość!"

Pratobevera, przewodniczący.
Dr. *Giskra*, sprawozdawca.

(Ugoda pocztowa z Lloydem austryackim.) Rząd przedłożył izbie deputowanych projekt ustawy względem wynadgrodzenia

za służbę pocztową na morzu uiścić się mającą towarzystwu żeglugi parowej Lloyda austryackiego, według której należytość przypadająca nie ma przenosić w ciągu roku sumy 2,284.000 złr. Inne postanowienia ustawy odnoszą się do uwolnienia od należytości i opłat stemplowych, celnych i. t. d.

Francya.

Paryż, 24. listopada. *(Proces trzynastu. — Dwór w Compiègne.)* Panowie Garnier Pagès, Carnot i jedenastu innych deputowanych, adwokatów i obywateli, którzy przed niejakim czasem skazani byli przez sąd policyi poprawczej każdy na 500 franków kary za zawieranie stowarzyszenia zakazanego, stawali teraz przed kratkami sądu apelacyjnego. Rzecz miała się tak, iż obżałowani i w pierwszej instancyi skazani, członkami byli komitetu wyborczego w czasie powszechnych wyborów we Francyi, który to komitet znaczny miał wpływ na wybory, a mianowicie w samym Paryżu przeprowadził wybór samych deputowanych opozycyjnych. Rządowi cesarskiemu komitet ten wcale nie był na rękę, upatrywał w nim pewien rodzaj rzadu w rządzie, w celu wpływania na losy państwa, dlatego wytoczono kilkunastu znakomitym obywatelom proces przed sądem policyi poprawczej. Juz podczas procesu w pierwszej instancyi pp. Berryer, Favre, Marie i Arago oświadczyli, iż i oni byli członkami owego komitetu wyborczego, przeto także na ławę oskarzonych zasiąść powinni. Teraz w sądzie apelacyjnym pp. Cremieux, Senard, Lionville, Pellatan i kilku innych toz samo zrobili oświadczenie, żądając, ażeby i przeciwko nim skarga wytoczona została, jeżeli wyrok sądu policyi poprawczej zniesiony nie będzie. Wyrok sądu apelacyjnego dotąd jeszcze nie nastąpił.

W Compiègne zdarzył się przypadek na polowaniu, który na szczęście nie miał żadnych złych skutków. Księciu Napoleonowi wypadła z ręki strzelba, którą podawał Cesarzowi, strzał z niej wypalił dziurę w odzieniu Cesarza. Cesarz bardzo teraz pracuje w Compiègne i mniej się gościom udziela niż w innych latach. Adwokat Lachand, którego w tym roku do Compiègne zaproszono, bawi gości wybornem opowiadaniem różnych przygód z procesów kryminalnych. Opowiadania jego więcej zajmują niż powieści Aleksandra Dumasa syna, który także do Compiègne zaproszony został. Dumasowi udało się bon-mot jenerałowi Rollen powiedziane. Gdy bowiem jenerał ten przyjmował i umieszczał gości do Compiègne przybyłych, mówiąc im, iż mogą używać wszelkiej wolności, Dumas powiedział mu, co za szkoda, jenerale, że tu całej Francyi zaprosić nie można.

Włochy.

Turyn, 23. listopada. *(Różne wiadomości.)* Tutejszy komitet centralny jedności Włoch, organ centralistów i Garibaldistów, odbywa codziennie prawie tajne posiedzenia względem poparcia rozruchów w Weneckiem. Na posiedzeniach tych obecni są główni przywódzcy stronnictwa ruchu w Lombardyi, Piemoncie i środkowych Włoch, tudzież delegowani emigracyi weneckiej, którzy odstąpili od polityki rządowej i ich stronników Tecchio, Finzi i Cavaletto. Zapewniają, iż Menotti Garibaldi z polecenia ojca swego odbył inspekcyę komitetów stronnictwa ruchu w Liguryi i środkowych Włoch, poczem udał się do Genuy, a z tamtąd odpłynął do Caprery. Do Turynu przybyło zaś wielu emigrantów węgierskich i polskich, którzy wiele po kawiarniach rozprawiają i ciągle tajne narady odbywają. Ton dzienników ultrademokratycznych nigdy nie był tak groźny przeciw rządowi jak teraz.

Zdaje się, iż jenerał Lamarmora złoży tekę ministerstwa spraw zewnętrznych zaraz po zamknięciu obecnej kadencyi izby deputowanych. Miejsce jego jako prezesa rady ministrów zająć ma Ratazzi i wspólnie z nim wejść ma do gabinetu Visconti-Venosta. Jenerał Lamarmora objąłby główne dowództwo w Lombardyi, a Królewicz Humbert przeniósłby rezydencyę swoją z Medyolanu do Neapolu. Mówią głośno w Turynie w kółkach politycznych o odwołaniu z ambasady paryzkiej p. Nigry, którego margrabia Pepoli zastąpić ma.

Rosya.

(Ukaz względem urządzenia włościan na Kaukazie.) *Ruski Inwalid* ogłasza następujący ukaz do rządzącego senatu. Manifestem w dn. 19. lutego 1861 r. wydanym, i postanowieniami w tymże dniu przez Nas zatwierdzonemi, uwolniliśmy włościan prywatnych w Rosyi z poddaństwa i nadaliśmy im prawa stanu wolnych obywateli wiejskich, określiwszy szczegółowo stosunki ich z właścicielami ziemskimi, powinności ich i urządzenie zarządu komunalnego. Zważywszy zatem, że poddaństwo pozostaje tylko w zakaukazkim kraju, i uznawszy potrzebę stopniowego działania dla uwolnienia i tam włościan z poddaństwa, poleciliśmy jednocześnie zwierzchności zakaukazkiej przystąpić do właściwych w tej mierze zastosowań. Do wykonania tych poleceń Naszych przystąpiono było naprzód w gubernii Tyfliskiej. Na przełożenie o tem, szlachta pomienionej gubernii, na zgromadzeniach swoich jednomyślnie oświadczyła gotowość do uwolnienia włościan z poddaństwa. Następnie projekta o nowem urządzeniu włościan będących w stanie poddaństwa, i o stosunkach tychże do właścicieli ziemskich w gubernii Tyfliskiej były szczegółowo rozpoznane na miejscu w oddzielnym komitecie, do narad którego powołani byli obywateli ziemscy z każdego powiatu. Sporządzone w ten sposób projekta do praw w niniejszym przedmiocie, rozpatrzone były poprzednio przez Jego ces. Wysokość Namiestnika Kaukazu i ostatecznie ocenione na połączonem posiedzeniu komitetu kaukazkiego i głównego komitetu ustanowionego dla urządzenia stanu wiejskiego. Zatwierdziwszy obecnie sporządzone i rozpoznane w ten sposób: 1. dodatkowe do postanowienia z dn. 19. lutego 1861 r. przepisy o włościanach uwolnionych z poddaństwa w gubernii Tyfliskiej, 2. miejscowe prawo o urządzeniu włościan, osiedlonych na gruntach włościańskich w tejże gubernii, i 3. przepisy urządzające gromady wiejskie, zarząd ich publiczny i powinności skarbowe i gminne w pomienionej gubernii, — przesyłamy je rządzącemu senatowi, polecając mu zarządzenie ogłoszenia i wykonania wszystkich tych postanowień.

Na oryginale własną Jego ces. Mości ręką podpisano

Alexander.

Nicea, 13. października 1864 r.

(Wyroki.) *Ruski Inwalid* ogłasza następujące zdanie rady państwa, na oryginale którego własną Jego ces. Mości ręką napisano: Ma być podług tego, lecz z tem, żeby Ballodowi przeciąg czasu robót ciężkich ograniczyć do lat siedmiu. Nicea, 16. (28.) października 1864 r. Rada państwa w departamencie spraw cywilnych i duchownych, po roztrząśnięciu decyzyi rządzącego senatu 5go departamentu, co do byłych studentów uniwersytetów: st. petersburgskiego Piotra Balloda (lat 24) i Piotra Tkaczewa (lat 20) i moskiewskiego Leonida Olszewskiego (lat 23), kandydata st.-petersburgskiego uniwersytetu Dymitra Pisarewa (lat 23), obywatela poczesnego, byłego wolnego słuchacza tegoż uniwersytetu Eugeniusza Pieczatkina (lat 24) i sekretarza gubernialnego Mikołaja Żukowskiego, uznał ich na zasadzie własnego zeznania, dowodów i innych okoliczności sprawy, winnymi: 1) Balloda, przyjęcia udziału w spisku przeciw rządowi, urządzenia tajnej drukarni dla drukowania odezw podżegaczych przeciw rządowi, i nakoniec drnkowania i rozpowszechniania takich odezw za pomocą podrzucań; 2) Pisarewa, ułożenia artykułu podżegawczego, napełnionego zuchwałemi i obraźliwemi wyrażeniami tak przeciw rządowi, jak i przeciw świętej osobie Najjaśn. Pana; 3) Olszewskiego, ułożenia odezwy podżegawczej; 4) Pieczatkina i 5) Tkaczewa, zachowywania u siebie podżegawczych utworów; i 6) Żukowskiego, nieposłuszeństwa względem rządu, zależącego na niepowróceniu z zagranicy, pomimo uczynionego wezwania. W skutku tego rada państwa, zgodnie z wnioskiem rządzącego senatu i na zasadzie przytoczonych w tym wniosku artykułów prawa, wynurzyła zdanie, aby 1) byłego studenta st.-petersburgskiego uniwersytetu, Piotra Balloda, po pozbawieniu wszystkich praw stanu, zesłać do ciężkich robót w kopalniach na lat 15, a potem na zawsze osiedlić na Syberyi; 2) kandydata st.-petersburgskiego uniwersytetu Dymitrego Pisarewa, pozbawiwszy niektórych według art. 53 kod. kar. praw i przywilejów, zamknąć w twierdzy na lat dwa i miesięcy ośm, co zaś do zamachu rozpowszechnienia ułożonej przez niegoż podżegawczej odezwy pozostawić w silnem podejrzeniu; 3) byłego studenta moskiewskiego uniwersytetu Leonida Olszewskiego zamknąć w twierdzy na rok jeden, a potem odesłać do miejsca urodzenia z oddaniem tam pod dozór policyjny na jeden rok; 4) poczesnego obywatela Eugeninsza Pieczatkina wytrzymać pod aresztem przez trzy miesiące, a potem oddać pod dozór policyjny na trzy lata; 5) byłego studenta st.-petersburgskiego uniwersytetu Piotra Tkaczewa zamknąć w twierdzy na 3 miesiące, i 6) sekretarza gubernialnego Mikołaja Żukowskiego, pozbawiwszy wszystkich praw stanu, uważać jako na zawsze wygnanego z granic państwa.

Księstwa Naddunajskie.

Izba deputowanych obradowała na wczorajszem posiedzeniu nad projektem do prawa względem zmniejszenia płacy urzędnikom cywilnym i wojskowym. Deputowani Minervini i Filippo wnieśli niejakie poprawki, w skutek których minister skarbu Sella zezwolił na odmienną redakcyę artykułu I. Prezes izby Poerio otworzył rozprawy nad prawem dozwalającym rządowi dalszego użytkowanis zajętych klasztorów i gmachów do duchowieństwa należących. Dep. Reggio i Cantu silnie występywali przeciw projektowi rządowemu, który chce zabrać to, co do rządu nie należy. Jutro izba głosować będzie nad przyjęciem lub odrzuceniem tego projektu do prawa.

Turcya.

(Łukasz Wukałowicz schronił się do Czernogóry.) Z nad granicy Hercegowiny donoszą, ze Łukasz Wukałowicz, po dziesięciodniowym pobycie na górze Somma, przekroczył granicę czernogórską i przybył do Grahowy, gdzie się zgłosił do miejscowego wojewody. Zażądał zarazem od Księcia czernogórskiego listownie pozwolenia dalszego pobytu w Grahowie wraz z swoją rodziną. Pozwolenie to otrzymał pod warunkiem, iż się nie będzie mieszał do spraw hercegowińskich.

Kronika.

(Stan zdrowia we Lwowie.) W miesiącu październiku r. b. panowały tu głównie pod wpływem wilgotno-zimnego powietrza słabości kataralne i reumatyczne; a zapalenia płuc zdarzały się częściej niż zwykle o tej porze roku.

W pewszechnym szpitalu powiększył się napływ chorych. Ogólna liczba pielęgnowanych tam w miesiącu październiku chorych wynosiła 1081; z tych wyzdrowiało 368, nieuleczonych wypuszczono 17, umarło 40, a 668 pozostało w dalszej kuracyi.

Protokoły śmiertelne wykazały w miesiącu październiku 203 wypadków śmierci w okręgu miasta.

(Zniweczony plan kradzieży.) Temi dniami wezwano jednego z znanownych lekarzy tutejszych do chorego w oznaczonym dokładnie domu. Lekarz pospieszył, ale nie zastał chorego. Tymczasem przyszedł do jego pomieszkania jakiś porządnie ubrany mężczyzna, i żądał z polecenia pana zegarka, który miał zanieść do zegarmistrza; gdy mu to odmówiono, żądał zegara ściennego, i stawał się coraz natarczywszym; oddalił się jednak, gdy nadeszło więcej domowników. Później okazało się, że go nikt nie posełał; a ponieważ ten jegomość zechce może i gdzieindziej j szcze próbować szczęścia, przeto zwraca się uwagę publiczności na ten nowy rodzaj przemysłu.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 29. listopada. Na naszym wczorajszym targu było 181 sz. wołów, a mianowicie z Sokolnik 24 sz., z Rozwadowa 5 sz., ze Szczérca 47 sz., z Rozdołu 3 stada po 24, 10 i 8 sz. z Bóbrki 18 sz., z Jaruszan 45 sz. Z tych sprzedano 152 sz. i płacono za wołu ważącego 280 fnt. mięsa i 30 fnt. łoju 54 złr. a za wołu ważącego 380 fnt. mięsa i 80 fnt. łoju 78 złr. 50 kr.

Zaleszczyki, 19. listopada. W I. połowie z. m. były na targach w obwodzie zaleszczyckim następujące ceny czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów.

	Miejsce targu:									
	Borszczów		Husiatyn		Jazłowiec		Kopeczyńce		Zaleszczyki	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
	waluty austryackiej									
Mec pszenicy	2	25	2	30	2	50	1	80	2	2
„ żyta	1	50	1	20	1	30	1	25	1	56
„ jęczmienia . . .	1	10	1	10	1	45	1	.	1	58
„ owsa	.	90	1	.	.	75	.	70	.	78
„ hreczki	.	.	1	20	1	15	1	30	1	46
„ kukurudzy . . .	1	50	1	40	2	.	1	80	2	.
„ kartofli		90	.	.	.	70	.	60	.	50
Cetnar siana	1	80	1	10	1	30	1	50	1	50
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.	.	.	20	.	.	.	40	.
Sąg drzewa twardego	5	50	8	.	6	.	8	.	7	50
„ „ miękkiego	5	50	.	.	5	.	7	.	.	.
Funt mięsa wołowego	.	9	.	10	.	10	.	10	.	7
Mas okowity	.	.	.	.	.	45	.	45	.	40

(Czyszczenie koryta Dniestru) z kamieni znajdujących sie w wodzie, a niebezpiecznych dla żeglugi odbywało się w tym roku z wielką trudnością z powodu wysokiego stanu wody, a z powodu mrozu i lodu musiało być od połowy b. m. wstrzymane do przyszłej wiosny. W ciągu tego roku na przestrzeni od Monasterza do Hubina ($3^{3}/_{4}$ mil) za pomocą 3 przyrządów wydobyto z wody 675 brył kamiennych, objętości 10.997 stóp sześciennych.

(Uprawa bawełny w Austryi.) Poczynione przez właściciela dóbr pana I. S. Paneth kroki względem zaprowadzenia uprawy bawełny w Austryi za pośrednictwem utworzyć się mającego towarzystwa, zyskały najżywszy współudział Jego Excelencyi gubernatora Dalmacyi Barona Mamuli. Przed kilkoma dniami Jego Excelencya wraz z dwoma deputowanymi rady państwa Dr. Lapenną i Alesani porozumiewał się w tym przedmiocie z Jego Exelencyą szefem ministerstwa handlu Baronem Kalchbergiem tudzież panami radcami ministeryalnymi Papstem, Dr. Lorenzem i Dr. Pollakiem. Dowiadujemy się że Jego Excelencya Baron Kalchberg ma zamiar posłać Baronowi Mamuli profesora Molina bardzo zdolnego inżyniera, do wyznaczenia gruntów nad ujściem Narenty i do zaprojektowania planu nawodnienia z kosztorysem. Są to wielc obiecujace rękojmie bliskiego i szczesliwego ukończenia tego ważnego przedsięwzięcia.

Ostatnia poczta.

Kraków, 29. listopada. *Krak. Ztg.* donosi: Jego Excel. komenderujący p. Namiestnik, jenerał Galicyi i Bukowiny fml. baron Paumgarttcn odjechał ztąd do Lwowa dzisiejszym pociągiem porannym. Przy wczorajszem przedstawieniu wyższych urzędników konceptowych tutejszej komisyi namiestniczej oświadczył nowo mianowany p. Namiestnik fml. Paumgarten, że z wielką przyjemnością obejmuje swoje urzędowanie, do którego powołało go zaufanie Jego Ces. Mości, że z wszelką usilnością będzie się starał poznać stosunki kraju i przyczyniać się do powszechnego dobra. Radzca dworu hr. Cavriani przedstawiał urzędników w sposób dla nich wielce pochlebny.

Altona, 27. listopada. *Schles. Holst. Ztg.* donosi: Wstrzymanie wymarszu wojsk pruskich zostało tutejszej władzy urzędownie oznajmione, jak również, że pozostaną tu aż do dalszych rozkazów sześć batalionów piechoty, pułk huzarów i sztab brygady. Słychać, że Książę Fryderyk Karol przybędzie tu ze sztabem. Wojsko pruskie, które wczoraj odeszło do Hamburga, przybyło tu napowrót.

Mnichów, 28. listopada. *Baier. Ztg.* donosi: Pan Pfordten został powołany do dn. 1. grudnia do Mnichowa.

Hamburg, 28. listopada. Rozdają tu prospekta zawartej z synem Rafaela w Londynie duńskiej pięcprocentowej pożyczki rządowej w kwocie 728.000 funtów. Cena subskrypcyi jest $94^{1}/_{2}$, a gwarancyę stanowią raty, które ma zapłacić jeszcze Rosya za zniesienie ceł na Zundzie.

Berlin, 28. listopada. *Nationalztg.* donosi: Jak słychać, odjechali ztąd wczoraj nadzwyczajni pełnomocnicy do Drezna i Hamburga, ażeby ządać ewakuacyi Holsztynu. — *Kreuzztg.* prostując telegram *Frankf. Postztg.* powiada: Książę Hohenzollern przywiózł tylko odnoszące się do jego własnych spraw pismo Króla.

Bruxela, 27. listopada. Dzisiejsza *Indep. belge* donosi z Paryża: Declercq odjedzie do Berlina, by zastępywać Francyę przy konferencyach względem zmian w francusko-pruskim traktacie handlowym. — Prywatny sekretarz Cesarza, senator Macquord zachorował niebezpiecznie.

Rendsburg, 27. listopada. Przyjmowane przez sztab pruski i z pruską bandą muzyczną na czele wkroczyły tu dziś po południu batalion Hanoweranów i dwie kompanie Sasów i zajmują kwatery w dzielnicy Neuwerk.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. listopada.

Hotel George: PP. Petrowicz Fran.. Ksaw., z Wołostkowa. — Abrahamowicz Kaz., — Stadnicki Wład. i Chodorowski Konst., ces. ros. kapitan, z Rosyi.

Hotel europejski: Hr. Starzyński Boj., z Derewni.

Hotel angielski: Romer Hier., z Rubwnicy. — Urbański Wład., z Kostarowiec. — Pajączkowski Józef, z Pieczogór.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. listopada.

PP. Cybulski Hen., do Rosyi. — Niezabitowski Wlod., do Uherzec. — Janicki Wład., do Stubna. — Chodorowski Konst., ces. ros. kapitan, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. listopada.

Pora	Barometr w mierze par. spro-wadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	330.05	+ 0 4	85.9	poł. wschodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	330 18	+ 0.2	90 6	„ „	„
10. god. wiecz.	330.20	+ 0 1	85 3	„ „	„

TEATR.

Dziś teatr polski.: „**Niebezpieczny człowiek**“, komedya w 1 akcie oryginalnie napisana przez Walerego Łozińskiego. P. A. Brunat, fizyk prestidigitator i spirytualista dawać będzie pierwszy „**Wieczór fantastyczny.**“

Jutro teatr niem.: „**Die Wiederspenstige**“, komedya w 4 aktach przez Schakespeare. Trzeci występ gościnny pani Lilly Bulyovski z Drezna, a czwarty występ gościnny pana A. Dresslera z Rygi.

Kurs lwowski.

Dnia 29 listopada		gotówka		towarem	
		zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	51	5	56
Dukat cesarski	„ „	5	53	5	59
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	56	9	70
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	83	1	85
„ papierowy rosyjski	„ „	1	47	1	48
Talar pruski	„ „	1	73	1	75
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	73	99	74	63
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	77	75	78	32
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	22	73	90
5% Pożyczka narodowa . . .	bez kuponów	79	13	79	80
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	234	33	236	50

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 29. listopada.	złr.	kr.
5% Metaliki	71	35
5% pożyczka narodowa	79	70
Losy z 1860 roku	93	70
Akcye banku wiedeńskiego	781	—
„ „ kredytowego	176	90
Londyn, 10 funtów szterlingów . . .	116	30
Srebro	116	—
Dukat pojedyńczy	5	58

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Sudyński**.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.